

แนวทางการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลผักไหม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

Guideline on the Accounting performance for the Rice seed group of community Enterprise group in Ban Pakmai Huai Thap Than District Sisaket Province

ปิยฉัตร ทองแพง

Piyachat Thongpaeng

อาจารย์, คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

Lecturer, Faculty of Business Administration and Accounting, Sisaket Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลผักไหม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ ประชากร คือ จากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ชุมชนตำบลผักไหม จำนวน 208 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน 137 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านสภาพการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านบัญชี ผู้จัดทำบัญชีของกลุ่ม คือ กรรมการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จัดทำบัญชีด้วยมือ ใช้สมุดบัญชี มีการบันทึกบัญชีบางรายการ กิจการกลุ่มมีเครื่องคอมพิวเตอร์แต่ไม่ได้รับการฝึกปฏิบัติ และสามารถดูข้อมูลจากสมุดบัญชีรายรับ-รายจ่าย ซึ่งจัดเก็บเอกสารทุกชนิดเก็บรวมไว้ในแฟ้ม ด้านปัญหาและอุปสรรคการจัดทำบัญชีผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่า ในการจัดทำบัญชีที่บัญชีมีมากจนเกินไปยากต่อการทำความเข้าใจ รายละเอียดรายการเคลื่อนไหวของบัญชีต่างๆ ในการบันทึกรายการในสมุดบัญชียังไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี มีแบบฟอร์มมาก ทำให้กลุ่มมีการการจัดทำบัญชี สมุดที่จัดทำหลายเล่มทำให้ยากต่อความเข้าใจ ส่วนแนวทางการจัดทำบัญชี พบว่า ในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนควรมีแบบฟอร์มเอกสารที่ง่าย ไม่ซับซ้อน และตรงกับกิจกรรมของกลุ่ม มีการแบ่งเป็นหมวดหมู่ ไม่ยุ่งยาก ควรนำระบบไอทีเข้ามาเชื่อมโยงกับระบบบัญชี เพื่อบันทึกจัดเก็บข้อมูลบัญชี และสามารถเรียกดูข้อมูลทางบัญชีได้รวดเร็ว ควรได้รับการส่งเสริมความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ซึ่งการให้ความรู้เพื่อที่กลุ่มทราบถึงประโยชน์ของรายงานทางการเงินที่ได้จากการบันทึกบัญชีแล้วจะได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการบันทึกบัญชีได้มากขึ้นซึ่งเป็นเครื่องมือในทางการเงินจะทำให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การจัดทำบัญชี วิสาหกิจชุมชน กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว จังหวัดศรีสะเกษ

ABSTRACT

The objective of this research is to study an appropriate guideline on the accounting performance for the rice seed of community enterprise group in Ban Pakmai, Huai Thap Than district, Sisaket province. The samples were 137 members of rice seed of community enterprise group in Ban Pakmai out of the total population of 208. The data collections were from questionnaires and interviews. The statistic used in this research were percentage, mean, standard deviation. The research results found that the accounting performance for the rice seed of community enterprise group was mainly female, who did not graduate with a degree in accounting. The group accountant was the community enterprise group

committee that completed the bookkeeping manually. The accountant used account book that contained some of the accounting records. The enterprise group also had a computer but did not engage in any training. They usually browse for account book which filed all types of document in the folder. The problems and obstacles in the accounting performance for the rice seed of community enterprise group in Ban Pakmai, Huai Thap Than district, Sisaket province found that exceed the number of account names result in the difficulties in understanding during the process of account performance. The details concerning account activities of different account books that were in account entry did not in line with the principles of accounting. The formats were in excess number resulting in the enterprise group to encounter more accounting workload. Several account books were leading to the difficulty in understanding. In addition, in regards to an appropriate guideline on the accounting performance for the rice seed of community enterprise group in Ban Pakmai, Huai Thap Than district, Sisaket province found that the accounting performance of the enterprise group should consist of a more straightforward document format that is less complicated. The form should also align with the enterprise group' activities and should categorize for an uncomplicated usage. IT system should be using to connect with the accounting system to record the accounting activities and enable a quick recall of accounting information. The enterprise group should engage with the expert in term of knowledge and pass on knowledge to the group committees become aware of benefits from financial statement gained from the financial record. The group will become aware and sees the importance of accounting entry which is a financial tool that will result in efficient business operations.

Keywords: Accounting performance, Community Enterprise

บทนำ

ตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและนโยบายภาครัฐมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิตของชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุข พัฒนาสู่สังคมที่เข้มแข็งและการลดความเหลื่อมล้ำใน 4 ด้าน คือ ด้านสังคม ด้านคุณภาพ ด้านสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และด้านสังคมสมานฉันท์และมีความเอื้ออาทรต่อกันโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นรัฐบาลจึงได้มีนโยบายที่มุ่งแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับรากหญ้าของประเทศ เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบทและเมือง ตัวอย่างเช่น การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท ให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน การจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพต่างๆ ตามความถนัดและภูมิปัญญาของชุมชนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพมีรายได้ สร้างความกินดีอยู่ดี และการสร้างอาชีพจากความถนัดและภูมิปัญญาของชุมชนก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวเองก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นเนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นว่าในชุมชนมีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจระดับรากหญ้าย่อยมากมาย ซึ่งเป็นธุรกิจที่ยังมีขนาดไม่ถึงวิสาหกิจขนาดกลางหรือขนาดย่อม (SME) แต่เป็นธุรกิจที่สามารถช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศในระดับหนึ่งจึงกำหนดให้มีพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งจำนวนหนึ่งอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้า ให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการ และพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการรวมตัวของเกษตรกรเป็นกลุ่มไม่ว่าจะดำเนินกิจกรรมใดๆ จะต้องมีการเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง การจัดการการเงินจะต้องทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ การควบคุมบัญชีเป็นมาตรการหนึ่งที่ต้องนำมาใช้ (นันทิยา หุตานวัตร และคณะ, 2553 : หน้า 1)

สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษได้มีการจัดตั้งขึ้นเป็นวิสาหกิจชุมชนจำนวน 173 กลุ่มอาชีพ ทั้งที่เป็นวิสาหกิจที่ผลิตสินค้า และวิสาหกิจที่ให้บริการ ซึ่งได้สร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชนเป็น

อย่างมาก แต่บางวิสาหกิจที่ผลิตผลิตภัณฑ์ออกมาแล้วไม่สามารถขายได้ มีสินค้ามากเกินไปความต้องการของตลาด ทำให้เกิดสินค้าคงเหลือก่อให้เกิดการสูญเสียและสิ้นเปลืองทรัพยากร ซึ่งการดำเนินงานของธุรกิจนั้นยังขาดการวางแผนและขาดการควบคุมภายใน ยังไม่มีระบบบัญชีที่เหมาะสม จึงทำให้ขาดข้อมูลทางการบัญชีที่มีความเหมาะสมกับวิสาหกิจส่งผลกระทบต่อธุรกิจชุมชนได้ วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลผักไหมได้ดำเนินกิจกรรมโดยเน้นให้ชุมชนเกิดแนวคิดในการที่เริ่มพัฒนาคน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการพัฒนาวิธีคิด วิธีทำใหม่ จัดหาแหล่งน้ำประจำไร่นา พัฒนาระบบการผลิต สร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดร่วมกันสร้างพลังด้วยกระบวนการรวมกลุ่มสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ในการแก้ปัญหาของชุมชน โดยเน้นการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ โดยใช้กิจกรรมเป็นตัวกลางในการขับเคลื่อนก่อนให้เกิดการเกื้อกูลหนุนเสริมกัน ลดการเอาเปรียบจากนายทุน สร้างอำนาจต่อรองในการซื้อปัจจัยการผลิตและการขายผลผลิต เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกันเองภายในชุมชน เน้นการพัฒนาทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดมาบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นการประสานงานการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาคีภาครัฐและเอกชน พัฒนาระบบการผลิต สร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดร่วมกันสร้างพลังด้วยกระบวนการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นการลดต้นทุนการผลิตเพิ่มผลผลิต เพิ่มราคาในการจำหน่ายผลผลิตข้าว และลดการใช้สารเคมีในนาข้าว ทำให้สมาชิกและผู้บริโภคมีสุขภาพดีขึ้น ส่งผลต่อสภาพแวดล้อม

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาแนวทางการจัดทำบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ เพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญและคุณค่าด้านการบัญชีที่เหมาะสมทราบถึงความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีรวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ให้สามารถเพิ่มศักยภาพในการประกอบธุรกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาแนวทางการจัดทำบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ประชากร ประกอบด้วย สมาชิกวิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลผักไหม จำนวน 208 คน (วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนตำบลผักไหม, 2560) และกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 137 คน ซึ่งได้จากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วน โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งถึงกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane's ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Taro Yamane, 1973, p.725)

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบแบบคำตอบเดียว ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี โดยใช้แบบสอบถามเป็นชนิดเลือกตอบลักษณะประยุกต์ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert Rating Scales) ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในปัจจุบัน

และข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามนำมารวบรวมสรุปผล และนำเสนอข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และแปลผลด้วยการบรรยายเชิงพรรณนา ลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 4 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการจัดทำบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลผักไหม อำเภอยะหา จังหวัดศรีสะเกษ นำมารวบรวมสรุปและนำเสนอข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

แบบสอบถามมีลักษณะคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ จากมากที่สุด (5 คะแนน) ถึงน้อยที่สุด (1 คะแนน) ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : หน้า 100)

ระดับปัญหามากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับปัญหามาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับปัญหปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับปัญหาน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับปัญหาน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยในการอภิปรายผล โดยมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาแบ่งระดับความสำคัญด้วยการหาช่วงความกว้างของอันตรภาคชั้น (Class Interval) ของแต่ละระดับดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : หน้า 100)

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00	หมายถึง ระดับปัญหายอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50	หมายถึง ระดับปัญหายอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50	หมายถึง ระดับปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50	หมายถึง ระดับปัญหายอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50	หมายถึง ระดับปัญหายอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. หาคความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม การที่เครื่องมือสามารถวัดได้ตรงและครบถ้วน ในสิ่งที่ต้องการศึกษาหรือตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง ได้เท่ากับ 0.716 และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 โดยการใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงสูงจะทำให้ผู้วิจัยสามารถวัดในสิ่งที่ต้องการได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนโดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและจุดประสงค์ (Index of Item Object Congruence: IOC) (สุวิมล ติรกันันท์, 2550, หน้า 165)

2. การหาคความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการสอบ (Try out) จำนวน 30 ชุด กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการและมีความเหมาะสมหรือไม่ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 1 เดือน โดยขออนุญาตหน่วยงาน เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 137 คน และได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวน 137 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ด้านการบัญชีการเงิน และบุคคลที่จัดทำบัญชี ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percent) แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง และแปลผลด้วยการบรรยายเชิงพรรณนา

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percent)

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในปัจจุบัน และข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์นำมา รวบรวมสรุปผล และนำเสนอข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย แล้ว นำเสนอในรูปแบบตาราง และแปลผลด้วยการบรรยายเชิงพรรณนา

4.4 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการจัดทำบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบล ผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ นำมารวบรวมสรุปและนำเสนอข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปและสภาพการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลผักไหม อำเภอ ห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีอาชีพเกษตรกร มีประสบการณ์ด้านการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ 1-2 ปี ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ

ในด้านของสภาพทั่วไปในการจัดทำบัญชี ส่วนใหญ่มีวิธีการบันทึก ใช้สมุดบันทึกคิดเป็นร้อยละ 57.7 และบันทึกโดย คอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 42.3 กิจกรรมมีเครื่องคอมพิวเตอร์ ส่วนใหญ่กิจกรรมกลุ่มมีเครื่องคอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ 89.8 และไม่มีการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 10.2 ลักษณะการประกอบธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจ ส่วนใหญ่มีการผลิตที่กลุ่มโดยใช้เงินหุ้นเป็นเงินลงทุน คิดเป็นร้อยละ 92.7 และผลิตเอง ลงทุนเอง เพื่อฝากขาย คิดเป็น ร้อยละ 7.3 ทะเบียนสมาชิก ส่วนใหญ่ในกลุ่มมีทะเบียนสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 89.8 และไม่มีทะเบียนสมาชิก คิดเป็น ร้อยละ 10.2 ลักษณะการขายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจ ส่วนใหญ่ลักษณะการขายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจ มีลักษณะขายเป็น เงินสด คิดเป็นร้อยละ 48.9 และขายเชื่อ คิดเป็นร้อยละ 36.4 และน้อยที่สุด คือ การฝากขาย เช่น ร้านค้าภายในหมู่บ้าน ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 14.6 ตามลำดับ วิธีการขายสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจ ส่วนใหญ่วางขายที่งานแสดง สินค้า คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมา วางขายที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (ขายปลีก/ขายส่ง) คิดเป็นร้อยละ 35.5 และน้อยที่สุด คือ อื่นๆ เช่น การฝากขายกับกลุ่มอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.4 ตามลำดับ การแสดงสินค้าส่วนใหญ่เคยมีการแสดงสินค้า คิดเป็นร้อยละ 99.3 และไม่เคยมีการแสดงสินค้า คิดเป็นร้อยละ 0.7 เอกสารที่ใช้เป็นหลักฐานการประกอบรายการทาง การบัญชี ส่วนใหญ่ใช้ใบสำคัญจ่าย คิดเป็นร้อยละ 37.7 รองลงมา คือ ใบเสร็จรับเงิน คิดเป็นร้อยละ 37.1 และน้อยที่สุด คือ อื่นๆ เช่น ไม่มีการออกใบ คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

โดยการออกใบเสร็จรับเงิน ส่วนใหญ่มีการออกใบเสร็จรับเงินแทบทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 82.5 รองลงมา คือ ไม่มีการออกใบเสร็จรับเงินเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.8 และน้อยที่สุด คือไม่เคยออกใบเสร็จรับเงิน คิดเป็นร้อยละ 0.7 ตามลำดับ หน้าที่ออกใบเสร็จรับเงิน ส่วนใหญ่ผู้รับเงินค่าขายมีหน้าที่ออกใบเสร็จรับเงิน คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงมา ผู้จัดทำบัญชีคิดเป็นร้อยละ 37.2 และน้อยที่สุดคืออื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 19.7 ตามลำดับ หน้าที่จัดทำใบส่งของ ส่วนใหญ่ ผู้มีหน้าที่จัดทำใบส่งของ คือ ผู้จัดทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 66.4 รองลงมา คือ ผู้รับเงินค่าขาย คิดเป็นร้อยละ 17.5 และ น้อยที่สุดคืออื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 16.1 ตามลำดับ การจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการรับ-การจ่ายสินค้า ส่วนใหญ่มีการ จดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการรับ-การจ่ายสินค้า คิดเป็นร้อยละ 81.8 และไม่มีการจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการรับ-การจ่าย สินค้า คิดเป็นร้อยละ 18.2 การจดบันทึกรายการรับ-รายการจ่ายสินค้าไว้ในสมุด ส่วนใหญ่มีการจดบันทึกรายการรายรับ- รายการจ่ายสินค้าไว้ในสมุด คิดเป็นร้อยละ 100.0 การตรวจนับสินค้าคงเหลือ ส่วนใหญ่มีการตรวจนับสินค้าคงเหลือ คิดเป็น ร้อยละ 80.3 และไม่มีการตรวจนับสินค้าคงเหลือ คิดเป็นร้อยละ 19.7 การออกใบเบิก ส่วนใหญ่เมื่อมีการเบิกสินค้าไป ขายจะมีการออกใบเบิกสินค้า คิดเป็นร้อยละ 83.9 และไม่มีการออกใบเบิกสินค้า คิดเป็นร้อยละ 16.1 การจัดทำบัญชีสมุด บัญชี ส่วนใหญ่ในการจัดทำสมุดบัญชีจะมีบัญชีรายรับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.6 รองลงมา คือ บัญชีรายจ่าย คิดเป็น ร้อยละ 21.2 และน้อยที่สุดคืออื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ ความถี่การบันทึกสมุดบัญชี ส่วนใหญ่จะมีการบันทึก สมุดบัญชีทันทีที่มีรายการเกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 82.5 และบันทึกสัปดาห์ละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.5 การจัดเก็บเอกสาร ประกอบการบันทึกบัญชี ส่วนใหญ่จัดเก็บเอกสารทุกชนิดเก็บรวมไว้ในแฟ้ม คิดเป็นร้อยละ 73.7 รองลงมา คือ เอกสารทุก ชนิดเก็บรวมกันในกล่อง คิดเป็นร้อยละ 19.7 และน้อยที่สุด คือ เอกสารรับ 1 แฟ้มและเอกสารจ่าย 1 แฟ้ม คิดเป็นร้อยละ 6.6 ตามลำดับ การรวมยอดรายรับ-รายการจ่าย ส่วนใหญ่มีการรวมยอดรายรับ-รายการจ่ายทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 69.3 และ รวมยอดรายรับ-รายการจ่ายทุกอาทิตย์ คิดเป็นร้อยละ 30.7 การนำยอดรวมรายรับ-รายการจ่ายมาจัดทำรายงานทาง การเงิน

ส่วนใหญ่ได้นำยอดรวมรายรับ-รายจ่ายมาจัดทำรายงานทางการเงิน คิดเป็นร้อยละ 81.8 และไม่ได้นำยอดรวมรายรับ-รายจ่ายมาจัดทำรายงานทางการเงิน คิดเป็นร้อยละ 18.2 การจัดทำบัญชีที่มีการตรวจสอบความถูกต้อง ส่วนใหญ่การจัดทำบัญชีไม่มีการตรวจสอบความถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 64.2 และการจัดทำบัญชีที่มีการตรวจสอบความถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 35.8 การจัดประชุมกลุ่ม ส่วนใหญ่มีการจัดประชุมเดือนละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 58.4 รองลงมา คือ จัดประชุมอาทิตย์ละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.6 และน้อยที่สุด คือ การจัดประชุมอื่นๆ (ตามวาระโอกาส) คิดเป็นร้อยละ 19.0 ตามลำดับ การชี้แจงวาระการประชุมกลุ่มวิสาหกิจ ส่วนใหญ่ในการชี้แจงวาระการประชุมของกลุ่มฯ จะชี้แจงในเรื่องสินค้าชนิดใดบ้างที่ขายดี คิดเป็นร้อยละ 41.2 รองลงมา คือ ชี้แจงเรื่องผลกำไรของกลุ่มวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 26.6 และน้อยที่สุด คือ การชี้แจงเรื่องรายได้ของกลุ่มวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ เกณฑ์การตัดสินใจในการผลิตสินค้า ส่วนใหญ่ตัดสินใจจากเกณฑ์ยอดขายสั่งซื้อจากปีที่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมา คือ จากเกณฑ์อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 29.0 และน้อยที่สุด คือ เกณฑ์สินค้าขายดีในปีที่แล้ว คิดเป็นร้อยละ 23.7 ตามลำดับ การเรียกดูข้อมูลสินค้าขายดี ส่วนใหญ่ดูข้อมูลจากสมุดบัญชีรายรับ-รายจ่าย คิดเป็นร้อยละ 73.0 และยอดเงินจากบัญชีเงินฝาก คิดเป็นร้อยละ 27.0 ส่วนการตรวจสอบลูกหนี้ ส่วนใหญ่ใช้วิธีตรวจสอบจากทะเบียนลูกหนี้ คิดเป็นร้อยละ 51.8 และสมุดบันทึกง่ายๆ เพื่อความจำคิดเป็นร้อยละ 48.2 รายงานทางการเงินต้นทุนการผลิต หรือผลกำไรขาดทุนของกลุ่มวิสาหกิจจากรายงานกลุ่มฯ ส่วนใหญ่ทราบรายงานทางการเงินของกลุ่มฯ คิดเป็นร้อยละ 64.2 และไม่ทราบรายงานทางการเงินของกลุ่มฯ คิดเป็นร้อยละ 35.8 การบันทึกบัญชี ส่วนใหญ่มีการบันทึกบัญชีบางรายการ คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมา คือ ไม่มีการบันทึกบัญชี คิดเป็นร้อยละ 37.2 และน้อยที่สุด คือ มีการทำบันทึกบัญชีทุกรายการ คิดเป็นร้อยละ 16.8 ตามลำดับ แนวคิดการจ้างบุคคลภายนอกจัดทำบัญชี ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าไม่จ้างบุคคลภายนอกมาจัดทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 57.7 และมีความเห็นว่าควรจ้างบุคคลภายนอกมาจัดทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 42.3 การอบรมการจัดทำบัญชี ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมจัดทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 62.0 และไม่ได้รับการอบรมการจัดทำบัญชี คิดเป็นร้อยละ 36.5

2. ด้านปัญหาและอุปสรรคการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลรวมรายด้านของข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีในปัจจุบัน

n= 137 คน

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคการจัดทำบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปัญหา
1. ด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชี	2.65	0.700	ปานกลาง
2. ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี	3.00	0.679	ปานกลาง
3. ด้านแบบฟอร์มเอกสารที่ใช้ในการบันทึกบัญชี	2.88	0.534	ปานกลาง
4. ด้านประเภทของสมุดบัญชีที่ใช้ในการจัดทำบัญชี	3.29	1.160	ปานกลาง
5. ด้านแผนผังทางเดินเอกสาร	2.80	0.752	ปานกลาง
6. ด้านรายงานทางการเงิน	3.36	1.004	ปานกลาง
รวม	2.99	0.804	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 โดยรวมพบว่า ด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชี มีผลรวมด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการจัดทำบัญชีได้ อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.07$, S.D.= 0.503) รองลงมา คือ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{X} = 2.88$, S.D.= 0.658) และน้อยที่สุดคือการเข้าใจในวัตถุประสงค์การจัดตั้งกลุ่มเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 2.08$, S.D.=0.924) ตามลำดับ ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี มีผลรวมด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, S.D.=0.679) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประเภทของวัตถุดิบ สินค้าคงเหลือ วัสดุสำนักงานมีมากในการจัดขององค์กร อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.41$, S.D.= 0.713) รองลงมา คือ การตรวจสอบยอดคงเหลือของวัตถุดิบ สินค้าคงเหลือ วัสดุสำนักงาน ($\bar{X} = 3.24$, S.D.=1.061) และน้อยที่สุด คือ ชื่อบัญชีมีมากจนเกินไป ($\bar{X} = 2.62$, S.D.=0.677) ตามลำดับ ด้าน

(2) เอกสารควรตรงและมีความสอดคล้องกับกิจกรรมของกลุ่ม เอกสารในการจัดทำบัญชีควรมีกรอบการบันทึกที่มีความสอดคล้องกับกิจกรรมของกลุ่ม โดยเกษตรกรผู้เป็นสมาชิกกลุ่มฯ เห็นว่าการทำบัญชีมีความยุ่งยากและการไม่สามารถบันทึกรายการได้เนื่องจากการมีปัญหาในเรื่องการเขียนหนังสือ ดังนั้น รูปแบบการจัดทำบัญชีควรมีความชัดเจนและสื่อถึงความหมายของกิจกรรมกลุ่มฯ โดยพื้นฐานแล้วเกษตรกรมีความรู้ในการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเป็นอย่างดี รู้วิธีทำและสามารถคำนวณตัวเลขน้อยหลักได้ โดยบางรายใช้เครื่องคิดเลขเป็นเครื่องมือในการคำนวณ

(3) เอกสารควรตรงกับกิจกรรมของกลุ่ม เอกสารที่ใช้ในการทำบัญชีของกลุ่มไม่ควรมีความซับซ้อนเพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ ควรมีการแยกเอกสารเป็นหมวดหมู่ เพราะโดยพื้นฐานเกษตรกรสามารถเข้าใจแนวทางของการจัดทำและสามารถอธิบายถึงหลักการพื้นฐานของการลงบัญชีได้อย่างถูกต้อง ซึ่งได้รับความรู้ผ่านการบรรยายและจัดกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร ธ.ก.ส. และหลักการดังกล่าวเพียงพอที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการทำบัญชีของกลุ่มฯ ได้

(4) ต้องมีการวางแผนผังฯ ที่เข้าใจง่ายและสามารถปฏิบัติได้ การจัดระบบต่างๆ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถเข้าถึงและเข้าใจง่ายมากเท่าไร ก็จะสามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติได้ง่ายขึ้นเท่านั้น หากการวางแผนผังฯ ที่ทำให้สมาชิกเข้าใจง่าย และส่งเสริมให้มีความน่าสนใจและเกษตรกรทุกคนสามารถทำได้ด้วยความเข้าใจอย่างเป็นระบบและถูกต้อง จะส่งผลให้กระบวนการดำเนินงานมีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องมากขึ้น

(5) ควรใช้ระบบบัญชีควบคู่กับไอที โดยเชื่อมโยงมายังรายงานทางการเงิน เกษตรกรเห็นว่าในกลุ่มมีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูลงาน และเอกสารต่างๆ ดังนั้นควรมีการจัดอบรมหรือให้ความรู้ในการใช้ระบบบัญชีกับเครื่องคอมพิวเตอร์ให้กับเกษตรกรผู้เป็นสมาชิกกลุ่ม เพื่อบันทึกจัดเก็บข้อมูลบัญชีและสามารถเรียกดูข้อมูลทางบัญชีได้รวดเร็วและสะดวกมากขึ้น

(6) ควรมีพี่เลี้ยงคอยให้คำชี้แนะ เกษตรกรส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมหรือการส่งเสริมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายจากหน่วยงานต่างๆ โดยได้จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดทำบัญชีและความรู้ทางการเกษตรมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ ซึ่งการให้ความรู้จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ 1) การบรรยายเชิงทฤษฎีเพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการของการจัดทำบัญชี รวมถึงการยกตัวอย่างวิธีการจัดทำอย่างง่ายเพื่อให้เกษตรกรสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรมแต่ละประเภท และ 2) การอบรมเชิงปฏิบัติ (Workshop) ซึ่งเจ้าหน้าที่จะเตรียมเหตุการณ์หรือกรณีตัวอย่างที่เข้าใจง่ายให้เกษตรกรทดลองบันทึกบัญชีด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามหลังการจัดอบรมแล้วควรมีพี่เลี้ยงที่คอยให้คำปรึกษาชี้แนะอย่างต่อเนื่อง อาจเป็นสมาชิกในกลุ่มที่ต้องไปรับการอบรมการจัดทำบัญชีเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถเป็นที่ปรึกษาให้กับสมาชิกในกลุ่มเพื่อที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยแนวทางการจัดทำบัญชีสำหรับวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ในตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและอภิปรายผลจากข้อมูลที่ค้นพบได้จากการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลผักไหม อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ยังขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีตามหลักวิธีการทางการบัญชีที่ถูกต้อง และยังไม่เข้าใจในวัตถุประสงค์การจัดตั้งกลุ่ม นอกจากนี้ในการจัดทำบัญชียังมีข้อบัญญัติมากเกินไปจึงยากต่อการทำความเข้าใจ ในส่วนของการใช้ข้อมูลทางบัญชีจากสมุดบัญชีแยกประเภท เช่น การนำยอดคงเหลือแต่บัญชีมาวางแผนในการบริหารงาน รายละเอียด รายการเคลื่อนไหวของบัญชีต่างๆ การจัดรายการบัญชีเป็น 5 ประเภท ได้แก่ หมวดสินทรัพย์ หมวดหนี้สิน หมวดทุน หมวดรายได้ และหมวดค่าใช้จ่าย จำนวนเงินเพิ่ม/ลดของแต่บัญชีของแต่ละเดือนหรือระยะเวลาที่ต้องการทราบข้อมูลในการบันทึกรายการในสมุดบัญชียังไม่ถูกต้องตามหลักการบัญชี รวมถึงความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี โดยจะต้องเริ่มต้นจากสมุดเงินสด/สมุดรายวันทั่วไป/สมุดบัญชีแยกประเภท/สมุดต้นทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ สุ่มเล็ก (2547 หน้า 1) พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดนครสวรรค์ ปัญหาแรก คือ ปัญหาด้านเอกสารและวิธีการทางการบัญชี ได้แก่ ชื่อบัญชีมีมากเกินไป เอกสารที่ใช้ในการประกอบการบันทึกบัญชีมีปริมาณมากเกินไป ปัญหาอันดับที่สอง คือ ปัญหาด้านความรู้ความสามารถของพนักงานบัญชี ได้แก่ พนักงานขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำบัญชีอย่าง

ถูกต้องครบถ้วน ปัญหาอันดับที่สาม คือ ปัญหาทางด้านความร่วมมือและประสานงาน ได้แก่ ความร่วมมือจากผู้บริหารในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี เนื่องจากผู้บริหารมีความคิดว่าข้อมูลทางการเงินเป็นความลับ ไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีที่ครบถ้วน ถูกต้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี บุญโต (2553 บทคัดย่อ) พบว่า กลุ่มธุรกิจชุมชนได้รับการอบรมในเรื่องการจัดทำบัญชีจากหลายหน่วยงาน จะมีแบบฟอร์มต่างๆ มากมาย ทำให้กลุ่มมีภาระการจัดทำบัญชี สมุดที่จัดทำหลายเล่มทำให้ยากต่อความเข้าใจ

2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลผักไหม อำเภอยะหา จังหวัดศรีสะเกษ ในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนควรมีแบบฟอร์มเอกสารที่ง่าย ไม่ซับซ้อน และตรงกับกิจกรรมของกลุ่มฯ มีการแบ่งเป็นหมวดหมู่ ไม่ยุ่งยาก ควรนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) เข้ามาเชื่อมโยงกับระบบบัญชี เพื่อบันทึกจัดเก็บข้อมูลบัญชีและสามารถเรียกดูข้อมูลทางบัญชีได้รวดเร็วและสะดวกมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรัญ ธีรวิวัฒน์. (2554 หน้า 60) พบว่า เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือที่ทำให้การจัดทำบัญชีของกลุ่มฯ มีความสะดวก รวดเร็ว ทันเวลา ลดการใช้เอกสารและประหยัดทรัพยากรได้ หากต้องการเรียกดูข้อมูลทางการเงินบัญชีก็สามารถที่จะดูได้ตลอดเวลา นอกจากนี้การนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันก็สามารถทำได้ง่ายขึ้น และในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนควรได้รับการส่งเสริมความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในการถ่ายทอดความรู้ซึ่งการให้ความรู้จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ 1) การบรรยายเชิงทฤษฎีเพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดทำบัญชี รวมทั้งการยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้กลุ่มฯ สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมของกลุ่มฯ 2) การอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop) โดยใช้ระบบพี่เลี้ยงที่คอยให้คำปรึกษาชี้แนะอย่างต่อเนื่อง โดยสมาชิกในกลุ่มฯ เข้ารับการอบรมเพื่อที่จะได้กลับมาเป็นที่ปรึกษาให้กับสมาชิกกลุ่มฯ เพื่อการเข้าถึงข้อมูล ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเงินบัญชีที่ได้จากการบันทึกบัญชี เช่น รายงานทางการเงิน หรือสมุดบันทึกสินค้าคงเหลือ ตลอดจนจัดกิจกรรมหรือการอบรมที่เป็นการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในการจัดทำบัญชี เพื่อที่เมื่อกลุ่มฯ ทราบถึงประโยชน์ของรายงานทางการเงินที่ได้จากการบันทึกบัญชีแล้ว จะได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของการบันทึกบัญชีได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์. (2554 : หน้า 12) พบว่า การจัดทำบัญชีนั้นเพื่อรายงานให้ทราบถึงฐานะและความเป็นไปของธุรกิจ เป้าหมายความสำคัญของการบัญชี คือ สามารถรับรู้มูลค่าที่แท้จริงของสิ่งต่างๆ ทั้งสินทรัพย์ หนี้สิน ทุน รายได้ และค่าใช้จ่าย เพื่อให้ฝ่ายต่างๆ บุคคลภายในและภายนอกองค์กรสามารถนำข้อมูลที่ใช้จัดทำไปใช้ในการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนจะต้องจัดหานักบัญชีมาปฏิบัติงานทางบัญชีให้กลุ่มที่มีความรู้ความสามารถด้านการบัญชี รวมทั้งมีการวางระบบเอกสารแบบฟอร์มที่ใช้ในการบันทึกบัญชีให้มีความเหมาะสมกับแต่ละวิสาหกิจชุมชน และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี บุญโต. (2553 บทคัดย่อ) พบว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้องใช้ระยะเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีต่อการจัดทำบัญชีซึ่งต้องทำให้ทางกลุ่มฯ เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำบัญชีก่อนโดยฝึกปฏิบัติการลงบัญชีแบบง่าย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะมี 2 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป มีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ มีดังนี้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างความตระหนักร่วมกันในเรื่องของการจัดทำบัญชี เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นแนวทางเดียวกันในการบันทึกบัญชีได้ถูกต้องและครบถ้วน

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดทำรูปแบบของแบบฟอร์มการทำบัญชีสำหรับการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่เข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน

1.3 ส่วนของภาครัฐควรให้การสนับสนุนด้านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนโดยผู้เชี่ยวชาญ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมของผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน เพื่อที่จะทำให้ผู้ทำบัญชีมีความเข้าใจการจัดทำบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). **ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน**. เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรการฝึกอบรมทีมวิทยากรหลักในการถ่ายทอดความรู้ เรื่อง วิสาหกิจชุมชน ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2548 ณ โรงแรมจันทร์การเคหะเดิวิ รีสอร์ท อำเภอมือง จังหวัดนครนายก
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2555). **ขั้นตอนการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน**. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก : www.cpd.go.th. [สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2561]
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548**. กรุงเทพมหานคร
- กลุ่มส่งเสริมพัฒนาการบัญชีชุมชน. (2553). **คู่มือดำเนินโครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนปี 2553**
- ฉัตรรัชดา วิโรจน์รัตน์. (2554). **ความรู้ความสามารถของนักบัญชีที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีธุรกิจ SME ในจังหวัดกาฬสินธุ์**. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตกาฬสินธุ์.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล. (2545). **วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจ ฐานราก**. กรุงเทพฯ : บริษัท เอดีสันเพรส จำกัด.
- ดวงเดือน สมวัฒน์ศักดิ์. (2548). **เอกสารวิชาการ เรื่อง วิสาหกิจชุมชน สำนักส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรเขตที่ 1 จังหวัดชัยนาท**. กรมส่งเสริมการเกษตร.
- นันทิยา หุตานุวัตร. (2553). **โครงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตลาดรวมยางพาราภูฝอยลม อ.บุณฑริก จ.อุบลราชธานี**. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- มยุรี บุญโต. (2553). **การจัดทำบัญชีธุรกิจชุมชนในจังหวัดอุทัยธานี**. การบัญชีบริหาร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- มาลี แสงจันทร์ และวัชรินทร์ หอมประเสริฐ. (2553). **การศึกษาแนวทางการพัฒนาการทำบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอแหลมสิงห์ และอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี**. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วัชร อ้นวิวัฒน์. (2554). **ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) กรณีศึกษาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตอำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช**. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ศิริวรรณ สุ่มเล็ก. (2547). **ปัญญาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) กรณีศึกษาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในเขตอำเภอมือง จังหวัดนครสวรรค์**. สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ศุภลักษณ์ จงขานสีทโย. (2555). **แนวทางการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมสำหรับวิสาหกิจชุมชนผู้ผลิตเคหะสิ่งทอจากผ้าฝ้ายทอมือในอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่**. คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.
- สุภาภรณ์ เฟ่งพิศ. (2553). **ปัญหาในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในกรุงเทพมหานคร**. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). **พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจ ชุมชน พ.ศ. 2548**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2548). **ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน**. แหล่งที่มา <http://www.smce.doae.go>.
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี. (2555). **การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://it1.cpd.go.th/petchburi/BODY_25.htm. [สืบค้นเมื่อ 24 มิถุนายน 2561]
- สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี. (2554). **รายงานข้อมูลวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเพชรบุรี**. จังหวัดเพชรบุรี

เสรี พงศ์พิศ และสุภาส จันทร์หงส์. (2548). **ข้อควรรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน** พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการเกษตร

Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. Third edition. New York : Harper and Row Publication.